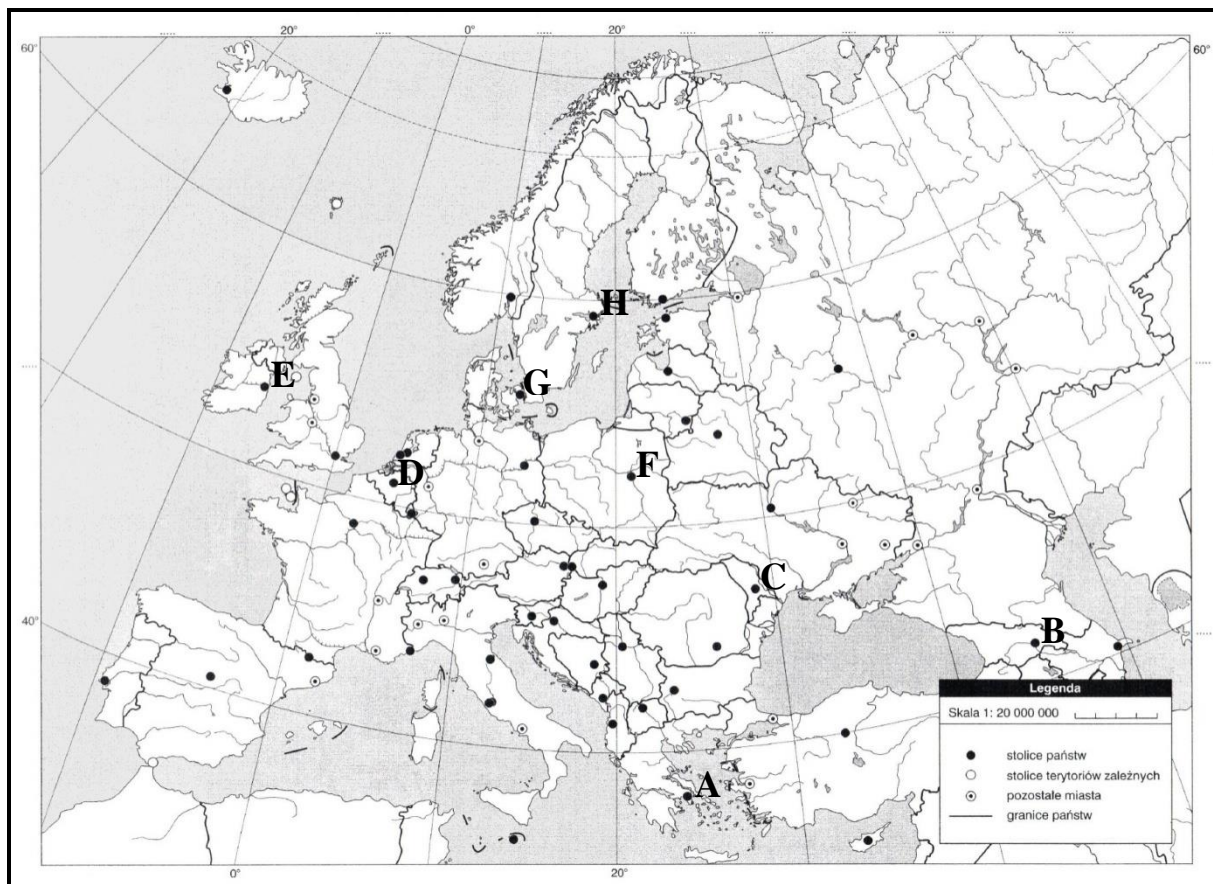

Zadanie 1. (0 – 3)

Na mapie konturowej Europy literami od A do F zaznaczono wybrane miasta.

www.google.pl

a) Uzupełnij zdania, wpisując w zaznaczone miejsca właściwe oznaczenia miast.

...../2

X. W dniu, w którym rozwiązujesz zadania konkursowe, w miastach ....., ..., ..., ..., dzień jest dłuższy niż w mieście F.

Y. W dniu, w którym rozpocząłeś ferie zimowe, Słońce w momencie górowania świeciło niżej nad widnokretem miast: ....., ..., ... niż nad widnokretem miasta F.

b) Zapisz we wskazanym miejscu literę i współrzędne geograficzne miasta, w którym Słońce górowało o 1 godzinę 35 minut wcześniej niż w mieście F (52°15'N; 21°00'E).

...../1

Literę i współrzędne miasta wybierz spośród podanych:

Litery, którymi oznaczono na mapie wybrane miasta – B, C, D, G,

Współrzędne geograficzne wybranych miast – 1. 47°00'N 28°50'E; 2. 50°51'N 4°22'E; 3. 41°42'N 44°45'E; 4. 55°40'N 12°35'E;

Uwaga – Nie wszystkie litery i współrzędne geograficzne podlegają wyborowi.

Litera, którą oznaczono miasto: .....

Współrzędne geograficzne miasta: .....

Zadanie 2. (0 – 2)

W tekście o powstaniu węgla kamiennego w Polsce zamieszczono trzy błędne informacje.

...../2

Węgiel kamienny powstał 200 mln lat temu w paleozoiku w karbonie. W tym okresie geologicznym, w klimacie gorącym i suchym roślinność obumierała i wypełniała zagłębienia w kształcie nieck. Pod wpływem ciężaru wody morskiej i jej składu chemicznego roślinność przekształcała się w torf, a następnie w węgiel brunatny, aby ostatecznie przekształcić się w węgiel kamienny.

Na podstawie analizy treści tekstu i własnej wiedzy, zapisz w tabeli informacje błędne oraz ich poprawne brzmienie.

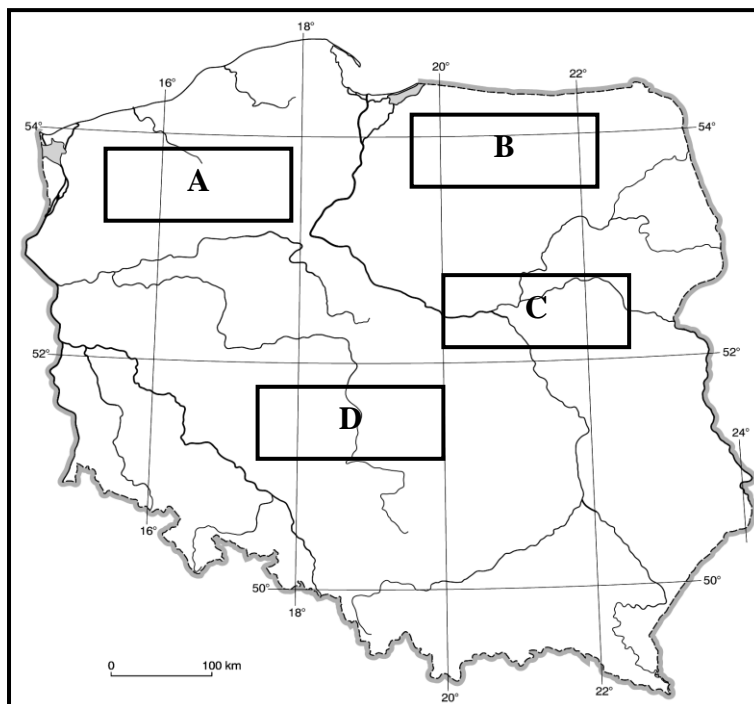
Postępuj według wzoru:	informacja błędna	informacja poprawna
	Węgiel kamienny	Węgiel kamienny
	powstał w kambrze.	powstał w karbonie.

Informacje błędne	Informacje poprawne
1.	1.
2.	2.
3.	3.

Zadanie 3. (0 – 1)

Na mapie konturowej Polski literami A i B oraz C i D zaznaczono regiony geograficzne różniące się pod względem liczby złodowaceń.

...../1

Na podstawie: www.geographic.cba.pl

Podaj trzy cechy środowiska przyrodniczego, które odróżniają regiony A i B, od regionów C i D, a wynikają z liczby zlodowaceń.

1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 4. (0 – 1)

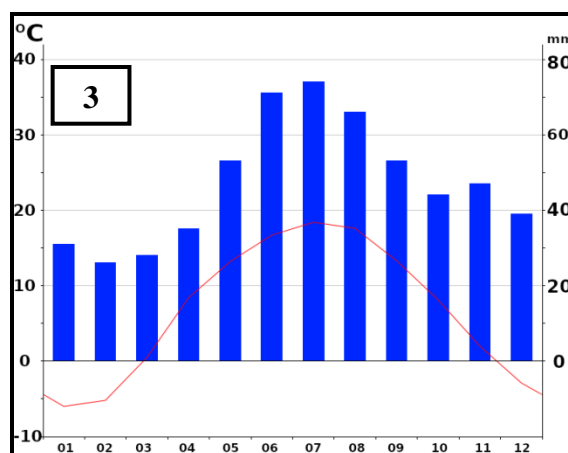
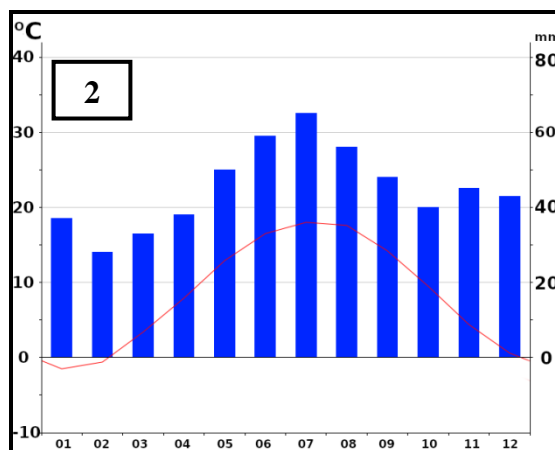
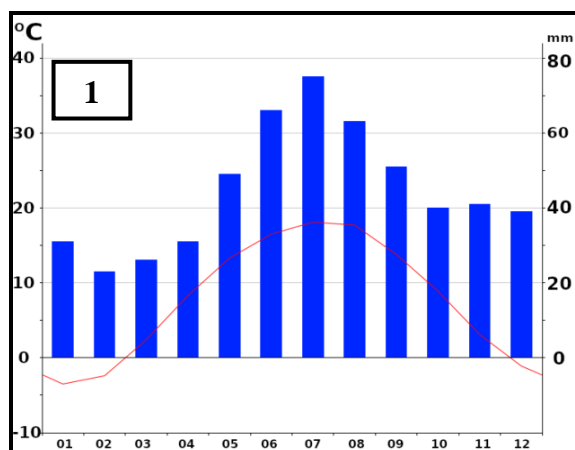
Oceń informacje dotyczące rzek w Europie, w tym w Polsce. Jeżeli informacja jest prawdziwa, oznacz ją literą P, a jeżeli fałszywa – literą F.

...../1

Rzeki w Europie należą tylko do następujących zlewnisk: Morza Północnego, Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego.	
Systemy rzeczne Wisły i Odry są połączone kanałami z systemami rzeczными Łaby i Renu.	
Rzeki: Wołga, Dunaj i Wisła mają ujście w kształcie delty, a Tamiza i Loara w kształcie lejka.	

Zadanie 5. (0 – 2)

Numerami od 1 do 3 oznaczono klimatogramy wybranych stacji meteorologicznych w Polsce.

<https://pl.climate-data.org>

a) Uporządkuj klimatogramy zgodnie z kryterium wzrostu kontynentalizmu klimatu.

...../1

Wzrost kontynentalizmu →		
Numer klimatogramu		

b) Twoi rówieśnicy należą do Koła Geograficznego i prowadzą systematycznie obserwacje pogody oraz śledzą jej prognozy. W jeden ze styczniowych dni, po okresie utrzymywania się mas powietrza polarnego kontynentalnego zanotowali, że prognozowany jest napływ mas powietrza polarnego morskiego.

...../1

Napisz, jak najprawdopodobniej zmieni się pogoda po zanotowaniu przez twoich rówieśników zmiany mas powietrza.

W swojej odpowiedzi uwzględnij zmiany trzech składników pogody (np.: zmiany temperatury powietrza, stopnia zachmurzenia, możliwość wystąpienia opadów atmosferycznych).

.....

.....

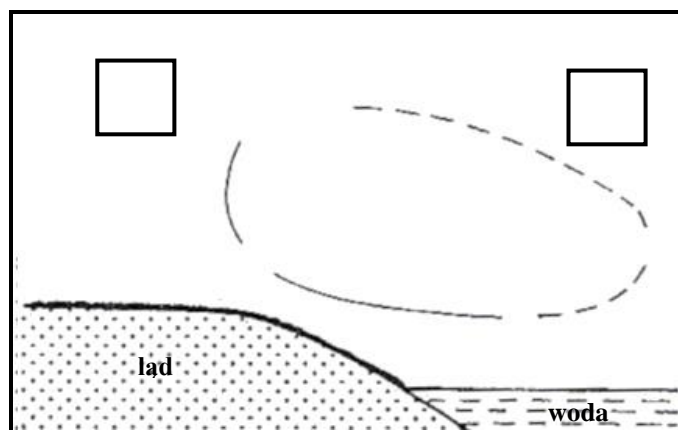
.....

.....

Zadanie 6. (0 – 1)

Na schemacie przedstawiono wybrane elementy bryzy nocnej.

...../1

Libner P., Stefaniak G., Warszawa 1998. *Geografia od A do Z, Repetytorium*. Wydawnictwo KRAM

Uzupełnij schemat tak, aby przedstawiał mechanizm powstawania bryzy nocnej.

W celu uzupełnienia schematu postępuj następująco:

- wpisz w wyznaczone pola literę W (wyż) albo N (niż),
- narysuj groty strzałek tak, aby przedstawiały one kierunek ruchu mas powietrza w czasie nocy.

Zadanie 7. (0 – 2)

W tabeli zapisano informacje dotyczące wybranych rodzajów lasów w Polsce.

...../2

Każdej informacji przyporządkuj właściwy rodzaj lasu, wpisując w odpowiednie miejsce tabeli literę, którą go oznaczono.

Nazwy rodzajów lasów wybierz spośród podanych: A. olsy, B. buczyny, C. las mieszany, D. grądy, E. łęgi.

Uwaga – Nie wszystkie rodzaje lasów podlegają przyporządkowaniu.

Rosną na glebach wilgotnych, na terenach okresowo zalewanych, w dolinach rzek i nad jeziorami. Występują, np. na Nizinie Mazowieckiej i Żuławach Wiślanych.	
Rośnie w nich wiele gatunków drzew liściastych, ale o ich charakterze decydują dwa z nich. Występowanie tych lasów zostało bardzo ograniczone, ze względu na wykorzystanie rolnicze żyznych gleb, na których rosły.	
Rosną na obszarach bagiennych, podmokłych. Dlatego duże skupiska tych lasów występują na Polesiu Lubelskim, Nizinie Podlaskiej, a także w Puszczy Kampinoskiej.	

Zadanie 8. (0 – 3)

a) Skreśl błędne informacje dotyczące środowiska przyrodniczego Europy.

...../1

- A. W południowej części Europy, w ukształtowaniu powierzchni przeważają **wyżyny i góry / niziny**.
- B. Największa liczba jezior w Europie występuje **w pasie pojezierzy w Polsce / na Pojezierzu Fińskim**.
- C. Najdalej na północ położona część Europy znajduje się **w strefie klimatu umiarkowanego chłodnego / w strefie klimatów okołobiegunowych**.

b) Zapisz w tabeli nazwy państw sąsiadujących z Polską, na podstawie własnej wiedzy oraz informacji, zapisanych w zdaniach od A do D.

...../2

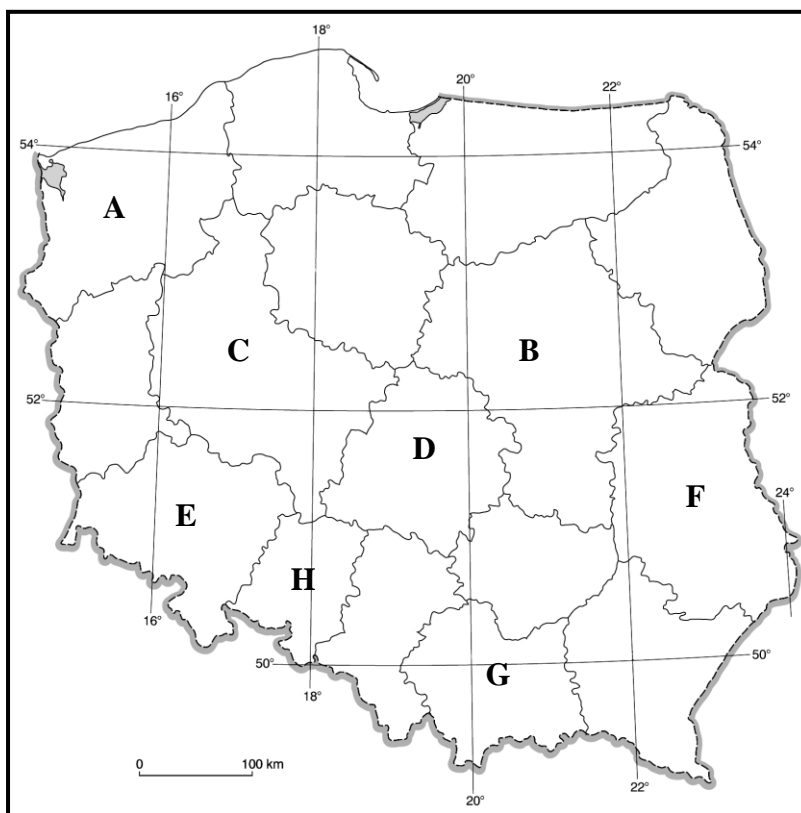
- A. W tym państwie, podobnie jak w Polsce, można podziwiać krajobraz wysokogórski, góry o mniejszych wysokościach bezwzględnych i względnych, wyżyny oraz krajobraz pojezierny.
- B. Przeważającą część powierzchni tego państwa zajmują góry, tylko na południu rozciągają się niziny, a rzeki to przede wszystkim dopływy drugiej pod względem długości rzeki Europy.
- C. Charakterystyczną cechą środowiska przyrodniczego w tym państwie są bagna, które zajmują około 25% powierzchni. Znajdują się tutaj także jeziora polodowcowe.
- D. O charakterze ukształtowania powierzchni tego państwa decydują przede wszystkim wyżyny. Jeden z nielicznych obszarów nizinnych znajduje się na południowym wschodzie.

Nazwa państwa			
A –	B –	C –	D –

Zadanie 9. (0 – 2)

Na mapie konturowej Polski literami od A do H zaznaczono wybrane województwa, które różnią się pod względem gęstości zaludnienia.

...../2

<http://www.anna.manczyk.net>

Zapisz oznaczenia literowe i nazwy czterech województw, w których gęstość zaludnienia jest mniejsza niż średnia gęstość zaludnienia w Polsce – 123 os./km².

Litera na mapie				
Nazwa województwa				

Zadanie 10. (0 – 3)

W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące wybranych parametrów z zakresu demografii Polski w latach 2005-2017.

Rok	Urodzenia żywe	Zgony	Imigracja	Emigracja
	w tysiącach			
2005	364	368	9	22
2010	413	378	15	17
2015	369	395	12*	28*
2016	382	388	13	12
2017	402	403	13	12

* – dane za 2014 rok.

<https://stat.gov.pl>

- a) Oceń, na podstawie analizy danych statystycznych zapisanych w tabeli i własnej wiedzy, informacje dotyczące wybranych parametrów z zakresu demografii Polski latach 2005-2017.

...../2

Jeżeli dana informacja jest prawdziwa – wpisz literę P, a jeżeli fałszywa – literę F.

W analizowanych latach nie zanotowano dodatniego przyrostu naturalnego i dodatniego salda migracji.

☐

W latach 2005-2017 najniższy przyrost naturalny zanotowano w 2010 roku.

☐

W analizowanych latach wielkość przyrostu naturalnego nie zapewniała zastępowalności pokoleń.

☐

- b) Sformułuj wniosek dotyczący przyrostu rzeczywistego ludności Polski w latach 2005-2017, na podstawie analizy danych statystycznych zapisanych w tabeli i własnej wiedzy.

...../1

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (0 – 2)

Na fotografii przedstawiono miejscowość o statusie wsi położoną w strefie podmiejskiej Poznania.

...../2

czerwonak.pl

Podaj, na podstawie fotografii i własnej wiedzy, przykłady trzech zmian, które zachodzą w krajobrazie strefy podmiejskiej dużego miasta.

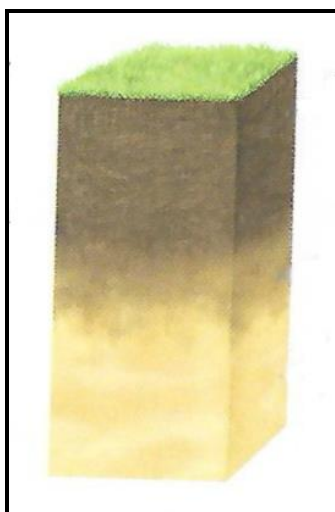
1. ....
2. ....
3. ....

Zadanie 12. (0 – 4)

Na ilustracjach przedstawiono wybrany typ genetyczny gleby oraz wybrane gatunki zbóż, które oznaczono literami od A do C.

a) Zapisz nazwę typu genetycznego gleby i skały macierzystej, na której powstała oraz oceń przydatność rolniczą tej gleby.

...../2

Typ genetyczny gleby: .....

Skała macierzysta: .....

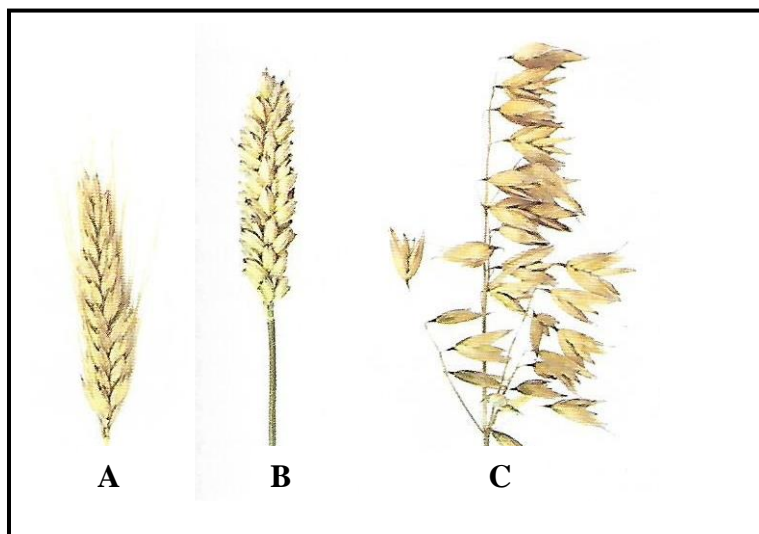
Ocena przydatności rolniczej: .....

.....
.....
.....

Malarz R., 2016, *Puls Ziemi*. Nowa Era, Warszawa

b) Podaj nazwę i oznaczenie literowe gatunku zboża (A, B albo C), najczęściej uprawianego na glebie, której profil przedstawiono w zadaniu 12a oraz wymień trzy główne obszary uprawy tego zboża w Polsce.

...../2

Gatunek zboża:

.....

Oznaczenie literowe:

.....

Główne obszary uprawy:

1. ....

2. ....

3. ....

Białek W., Wnuk G. 2017, *Teraz GEOGRAFIA*. SOP Oświatowiec, Toruń

Zadanie 13. (0 – 2)

Wydarzenia w Polsce na przełomie lat 80. i 90. XX wieku spowodowały zmiany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym. Gospodarkę centralnie zarządzaną zastąpiła gospodarka rynkowa. Bardzo szybko zaczęły pojawiać się przedsiębiorstwa prywatne. Niestety, wiele zakładów przemysłowych upadło. Te, które przetrwały, wprowadzały unowocześnione technologie, nowatorskie, efektywniejsze formy zarządzania. Konsekwencją tych przemian było, nieznane wcześniej, bezrobocie.

W gospodarce, w tym w przemyśle, rozpoczął się proces przebudowy, np. w przemyśle wydobywczym. Zamknięto wiele kopalń węgla kamiennego, między innymi wszystkie kopalnie w Zagłębiu Wałbrzyskim.

Polska gospodarka, by poprawić swoją konkurencyjność, w coraz większym stopniu stawiała i stawia na rozwój przemysłu nowoczesnych technologii. Ten kierunek zmian sprzyja rozwojowi przemysłu elektronicznego, chemicznego, elektromaszynowego. Aby stwarzać coraz lepsze warunki dla rozwoju przemysłu nowoczesnych technologii, w Polsce utworzono, między innymi, kilkadziesiąt parków technologicznych.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2017, *Teraz GEOGRAFIA*, SOP Oświatowiec, Toruń

- a) Na podstawie tekstu i własnej wiedzy zapisz termin, którym określa się zmianę polityczną w Polsce, która umożliwiła zmiany w gospodarce, w tym w przemyśle.

...../1

Termin: .....

- b) Przyporządkuj do wybranych produktów przemysłu nowoczesnych technologii (A – C) nazwy miast, w których te produkty są wytwarzane (1 – 4).

...../1

Uwaga – Nie wszystkie nazwy miast podlegają przyporządkowaniu.

A. Telewizory	1. Sanok
B. Śmigłowce	2. Mława
C. Autobusy	3. Świdnik
	4. Wronki

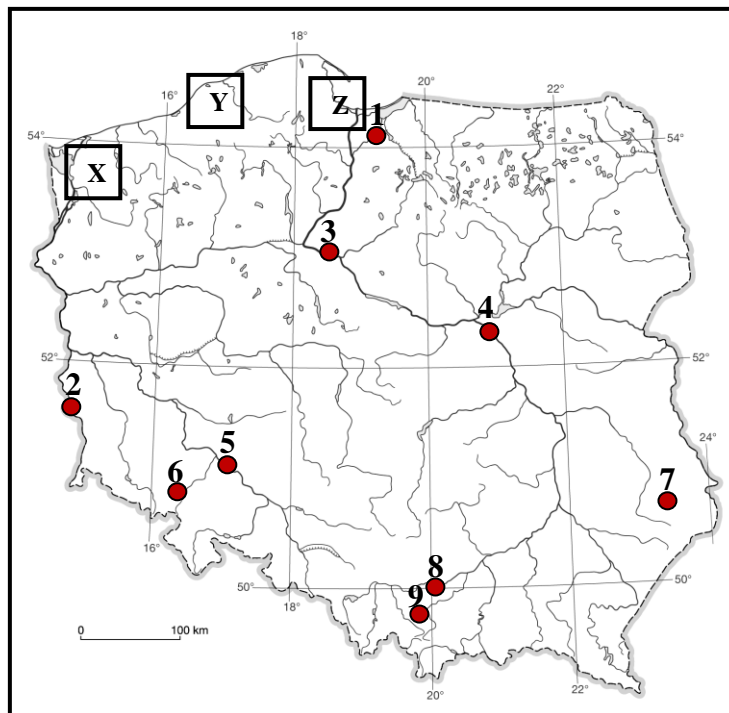
Produkty	A	B	C
Miejsce wytwarzania			

Mapa do zadań nr: 14 i 18.

Zadanie 14. (0 – 4)

Na mapie konturowej numerami od 1 do 9 zaznaczono wybrane obiekty Światowego Dziedzictwa Przyrody i Kultury UNESCO, a na fotografiach przedstawiono cztery z nich.

...../4

Na podstawie: www.geographic.cba.pl

A: <https://tuitam.org.pl>; B: www.youtube.com; C, D: <https://wikipedia.org.pl>

Uzupełnij informacje o obiektach przedstawionych na zdjęciach A – D.

W tym celu zapisz we wskazanym miejscu obok litery, którą oznaczono każdą z fotografii:

- numer obiektu na mapie konturowej,
- nazwę na liście UNESCO.

Uwaga – nie wszystkie numery, którymi oznaczono obiekty na mapie konturowej podlegają przyporządkowaniu.

A – numer obiektu na mapie konturowej: ..... Nazwa obiektu: .....
B – numer obiektu na mapie konturowej: ..... Nazwa obiektu: .....
C – numer obiektu na mapie konturowej: ..... Nazwa obiektu: .....
D – numer obiektu na mapie konturowej: ..... Nazwa obiektu: .....

Zadanie 15. (0 – 1)

W tabeli zapisano dane statystyczne dotyczące procentowego udziału źródeł odnawialnych i nieodnawialnych w produkcji energii elektrycznej w poszczególnych typach elektrowni w Polsce w 2015 roku.

...../1

Elektrownie ciepłe			Elektrownie - OZE	
źródła nieodnawialne (%)			źródła odnawialne (%)	
węgiel kamienny	węgiel brunatny	gaz ziemny	energia wody	energia z innych źródeł
51	33	4	2	10

www.pse.pl

Uzasadnij stwierdzenie, że przedstawiony procentowy udział źródeł odnawialnych i nieodnawialnych w produkcji energii elektrycznej, jest niekorzystny dla środowiska przyrodniczego.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 16. (0 – 2)

Przyporządkuj podanym informacjom nazwy państw w Europie, których one dotyczą.

Nazwy państw wybierz spośród podanych: A. Austria; B. Estonia; C. Słowacja; D. Rumunia; E. Finlandia; F. Chorwacja; G. Szwajcaria; H. Niemcy.

Uwaga – nie wszystkie nazwy państw podlegają podporządkowaniu.

1. Północna granica tego państwa to granica z Polską, a granica wschodnia z państwem, które nie jest członkiem Unii Europejskiej.
2. To państwo od zachodu graniczy tylko z Francją, a od południa tylko z Włochami.
3. Państwo na południu Europy położone między Słowenią, Węgrami a Bośnią i Hercegowiną.
4. Granice lądowe tego państwa to granice z Łotwą i Rosją.

...../2

Zadanie 17. (0 – 1)

Zaznacz błędne informacje dotyczące Morza Bałtyckiego.

Wybrane odpowiedzi zaznacz w następujący sposób: ○.

- A. Na obszarze Morza Bałtyckiego wyspy nie tworzą archipelagów.
- B. Morze Bałtyckie jest morzem płytkim położonym na szelfie.
- C. Na Bałtyku występują niewielkie przypływy i odpływy.
- D. Zasolenie Bałtyku wzrasta w miarę zbliżania się do wybrzeży Finlandii.
- E. Morze Bałtyckie jest morzem chłodnym w strefie klimatu umiarkowanego.
- F. W Morzu Bałtyckim maksymalne głębokości nie przekraczają 200 m.

...../1

Zadanie 18. (0 – 1)

W zamieszczonej informacji przedstawiono jeden z regionów geograficznych zaznaczonych na mapie konturowej literami od X do Z.

W tej części pobraża rzeki, np.: Parsęta, Wieprza, płyną przez równiny i wysoczyzny morenowe. W strefie brzegowej znajdują się płytkie jeziora oddzielone od morza mierzejami. Na jednej z nich występują ruchome wydmy. W celu ich ochrony utworzono park narodowy wpisany na listę Światowych Rezerwatów Biosfery.

Podkreśl poprawną odpowiedź.

W tekście przedstawiono pobraże:

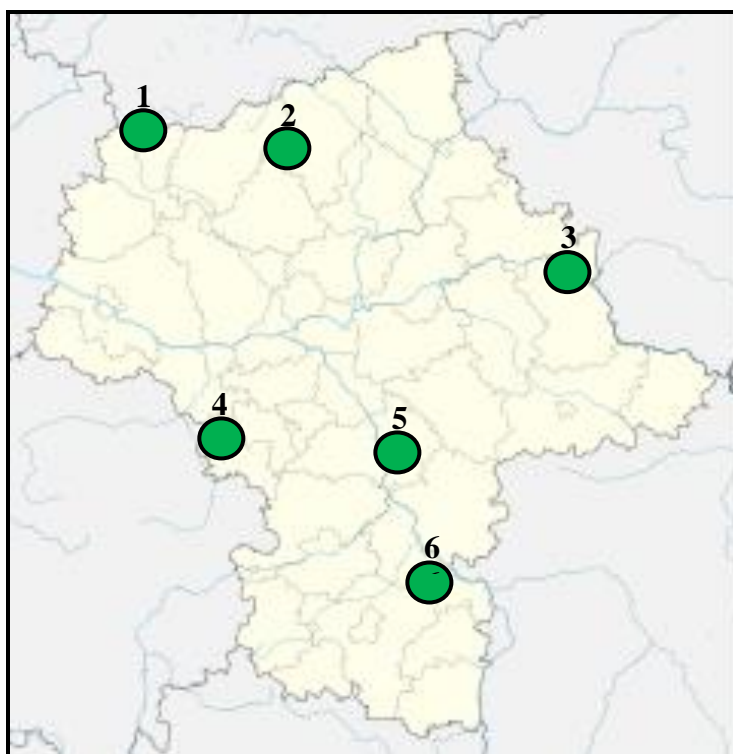
Szczecińskie	zaznaczone na mapie literą	X
Koszalińskie		Y
Gdańskie		Z

...../1

Zadanie 19. (0 – 2)

Na mapie konturowej województwa mazowieckiego zaznaczono obszary chronione, a w tabeli zapisano informacje o niektórych z tych obszarów.

...../2

<https://wikipedia.org.pl>

Na podstawie informacji zapisanych w tabeli rozpoznaj obszary chronione na terenie województwa mazowieckiego i przyporządkuj im numery, którymi je oznaczono na mapie

Uwaga – Nie wszystkie numery podlegają wyborowi.

Informacja	Numer na mapie
Wędrując przez ten obszar chroniony, napotkasz pasma wydmy, rezerwat „Czaplowizna” z drzewostanem zbliżonym do naturalnej puszczy. Żyją tu żurawie, a także borsuki, łosie, cietrzewie i czarne bociany.	
W przeszłości historycznej to był tradycyjny teren polowań królów polskich. Gdy ty będziesz przemierzać szlaki tego obszaru chronionego, to możesz zobaczyć pradoliny rzek Radomki i Zagożdżonki oraz buki i jodły, niespotykane w innych częściach Mazowsza.	
Tutaj szlak poprowadzi cię przez wiekowy bór – jeden z ostatnich fragmentów dziewiczej puszczy porastający nieurodzajne wydmy. Aby go chronić w latach 60. XX wieku utworzono rezerwat, w którym zobaczysz unikatowe sosny bartnie, mające przeciętnie od 160 do 180 lat.	

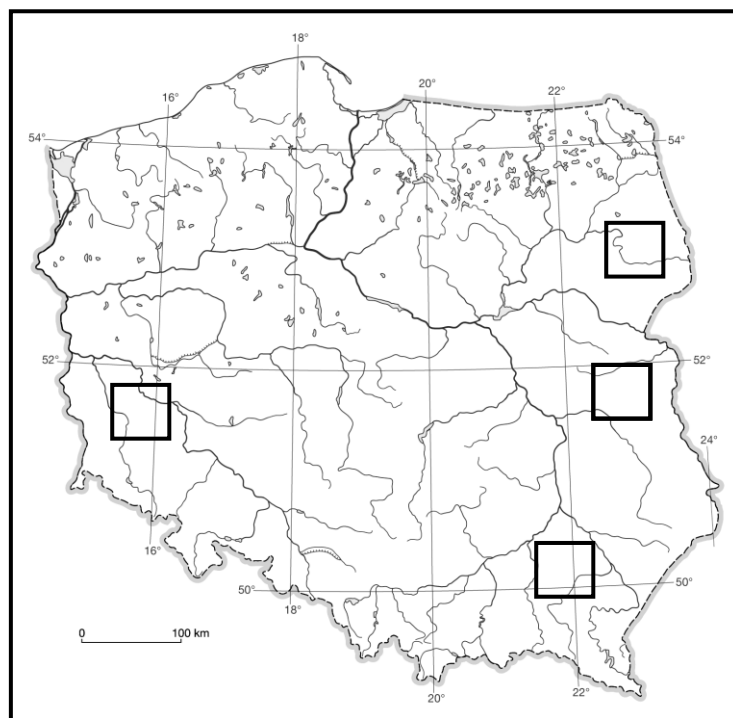
Na podstawie: Kulczyk S., 2018, *Mazowsze Turystyka piesza*. Publikacja finansowana ze środków samorządu województwa mazowieckiego, Warszawa

Zadanie 20. (0 – 1)

Na mapie konturowej Polski w następujący sposób ☐ zaznaczono wybrane regiony geograficzne, a w tekście opisano walory turystyczne i kulturowe jednego z nich.

...../1

Na podstawie: www.geographic.cba.pl

Na jego obszarze występują puszcze, duże kompleksy leśne. W jednej z puszczy działa Ośrodek Hodowli Żubrów, nazwany „żubrowiskiem”. W regionie znajdują się także liczne rezerваты, jak chociażby rezerwat, w którym rośnie naturalny las lipowy, czy rezerваты bagienne i torfowe. W dolinach rzek można zobaczyć wydmy, a w skałach lessowych wąwozy. To region, w którym można podziwiać piękną architekturę kościołów katolickich, cerkwi grekokatolickich i prawosławnych oraz synagog żydowskich. W jednym z miast tego regionu znajduje się jedyny na świecie zespół organowy, na którym może grać jednocześnie trzech organistów.

Na podstawie: Białek W., Wnuk G., 2017, *Teraz GEOGRAFIA*. SOP Oświatowiec, Toruń

Podaj nazwę regionu geograficznego oraz zapisz we właściwym miejscu na mapie konturowej literę T.

Nazwa regionu geograficznego: .....